

FOLKETINGETS OMBUDSMAND

Gammeltoft 22. 1457 København K
Telefon 33 13 25 12. Telefax 33 13 07 17
Personlig henvendelse 10-15

Folketingets Retsudvalg
Christiansborg
1240 København K

ORIGINAL

Dato: - 4 JAN. 2005

J.nr.: 2003-3603-628
Sagsbehandler: PH
(Bedes anført ved henvendelser)
Akt. nr.: 24

Retsudvalget
REU alm. del - Bilag 262
Offentlig

+ opfølgingsrapporter

Vedrørende inspektion af Statsfængslet ved Horserød

Hermed sender jeg et eksemplar af opfølgingsrapport af dags dato vedrørende inspektionen den 2. og 3. december 2003 af Statsfængslet ved Horserød.

Med henblik på muligheden for at mangfoldiggøre rapporten vedlægger jeg desuden en uhæftet kopi af rapporten.

Med venlig hilsen

Hans Gammeltoft-Hansen

Folketingets Ombudsmands

Inspektion

af

Statsfængslet ved Horserød

den 2. og 3. december 2003

Den 13. maj 2004 afgav jeg en endelig rapport vedrørende min inspektion den 2. og 3. december 2003 af Statsfængslet ved Horserød. I rapporten anmodede jeg om udtalelser mv. om nærmere angivne forhold.

Jeg modtog i den anledning udtalelser af 4. august og 20. oktober 2004 med bilag fra henholdsvis Statsfængslet ved Horserød og Direktoratet for Kriminalforsorgen. Direktoratet gengiver og kommenterer i direktoratets udtalelse det som fængslet har anført.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad punkt 2.2.1.1. Stuer med dobbeltbelægning

Jeg nævnte (under inspektionen) at ledelsen efter min opfattelse i de situationer hvor det er nødvendigt med dobbeltbelægning, til stadighed bør være opmærksom på at anvende de dertil bedst egnede lokaliteter.

Fængslet har bekræftet at ledelsen til stadighed vil være opmærksom herpå. Med hensyn til stuerne 33, 34 og 35 i afsnit 16 nord som alle kan benyttes til dobbeltbelægning, og som hører til fængslets mindste stuer, har fængslet oplyst at de alene vil blive anvendt i yderste nødstilfælde og kun efter konkret godkendelse fra ledelsen.

Jeg har noteret mig det oplyste.

På korttidsafdelingen besigtigede jeg stue 7, og under inspektionen udtalte jeg at stuen efter min opfattelse var i uacceptabel stand, og at den burde males. Ledelsen erklærede sig enig i dette og oplyste at det på grund af den tætte belægning havde vist

sig umuligt at få stuen frigjort med henblik på maling selv om stuen havde stået på fængslets vedligeholdelsesliste i halvandet år. Ledelsen tilkendegav herpå at man ville overveje at etablere et akut beredskab/malerhold med henblik på hurtig og i det mindste nødtørftig istandsættelse af lokaliteter der er præget af hærværk i samme grad som stue 7 på korttidsafdelingen. Jeg bad statsfængslet oplyse om et sådant beredskab var blevet etableret, og om den pågældende stue var blevet sat i stand.

Fængslet har oplyst at alle stuer på korttidsafdelingen er malet i de første måneder af 2004. I hele bygning 20 (den halvåbne afdeling) er der påbegyndt et malerarbejde som forventes afsluttet inden årets udgang. Fængslet har videre oplyst at det efter nøjere overvejelse har vist sig meget vanskeligt at gennemføre et mere formaliseret akut beredskab til hurtig og nødtørftig maleristandsættelse, hvorfor der i stedet nu er iværksat følgende ordning i et forsøg på at sikre en rimelig malingsstandard på de indsattes stuer:

- 1) Afdelingslederne udarbejder hver måned en prioriteret liste over de stuer som trænger til maling og derfor bør søges friholdt for belægning. Listen afleveres til indkaldelsen.
- 2) Indkaldelsen søger at friholde de prioriterede stuer. Når det er overvejende sandsynligt at en eller flere af de prioriterede stuer kan friholdes i minimum 5 arbejdsdage, gives besked til afdelingslederen.
- 3) Afdelingslederen giver bygningsvæsenet besked om mulig iværksættelse af malerarbejdet.
- 4) Bygningsvæsenet udarbejder en ajourført liste over ressource- og tidsplaner. Listen afleveres til beskæftigelsesledelsen.
- 5) Bygningsvæsenet giver servicecenteret besked således at møblementet kan flyttes ud/ind.
- 6) Bygningsvæsenet giver maleren besked om de friholdte stuer der er klar til at blive malet.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Det fremgik af en skrivelse af 16. september 2003 om bygningsvæsenets ressourceindsats i 2003/04 at der i løbet af vinteren 2004 skulle ske renovering af stuer mv. på afdeling 7 – ”køjesenge”. Jeg bad statsfængslet oplyse hvad denne planlagte renovering indebar.

Statsfængslet har oplyst at der i stedet for køjesenge anbringes en seng ved hver væg, samtidig med at inventaret tilpasses de mindre pladsforhold. Projektet er gennemført.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 2.2.2. Gangarealer mv.

Nogle steder er telefonboksen på gangen indrettet som et lille rum eller aflukke, andre steder er der blot en afskærmning på væggen rundt om telefonen. På korttidsafdelingen var denne afskærmning tilsyneladende revet ud af væggen. I den endelige rapport anførte jeg at jeg gik ud fra at afskærmningen var blevet/ville blive repareret hvis dette var korrekt.

Fængslet har oplyst at der er sat en ny telefonboks op på denne afdeling.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 2.2.3. Bade- og toiletfaciliteter

På den halvåbne afdeling og på korttidsafdelingen var der mindre fugtskader i loftet i baderummet. På toiletterne på korttidsafdelingen var der skrevet med tusch på toilet-

båsenes vægge. Enkelte steder var rengøringen mangelfuld. Dette gjorde sig i særlig grad gældende i korttidsafdelingens baderum. Jeg gik ud fra at statsfængslet var opmærksom på de nævnte forhold, og at statsfængslet i nødvendigt omfang udbedrer skader og sørger for rengøring.

Fængslet har oplyst at faciliteterne på de nævnte afdelinger er blevet rengjort og malet, og at afdelingspersonalet opfordres til at være opmærksomt på rengøringsstandarder. Fængslet har videre oplyst at der fremover ved de årlige bygningssyn vil blive fokuseret mere på fugtskader.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg henstillede at statsfængslet undersøgte om renevæske og vejledning i brugen af renevæske var tilgængelig på alle afdelinger, bortset fra de stoffri afdelinger. Hvis det ikke var tilfældet, henstillede jeg at statsfængslet sørgede for at gøre både renevæske og vejledning tilgængelig. Jeg bad om underretning om hvad der skete i anledning af mine henstillinger.

Statsfængslet har oplyst at der er etableret en ordning hvor der på samtlige afdelinger, bortset fra de stoffri afdelinger og kontraktafdelinger, skal være frit tilgængelig renevæske, ligesom der skal være ophængt vejledning i brugen af samme. Ordningen er ikke særlig velset blandt de indsatte hvilket indebærer at den periodevis saboteres ved at renevæske bliver fjernet og vejledning bliver revet ned. På tidspunktet for fængslets udtalelse saboteredes ordningen konstant hvorfor fængslet overvejede om renevæske på anden måde kunne gøres tilgængelig for de indsatte, eventuelt ved udlevering hos sygeplejerskerne, jf. direktoratets skrivelse af 16. januar 2001 om sundhedspersonalets inddragelse i lokale ordninger. Fængslet har samtidig vedlagt kopi af denne skrivelse.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg tager det oplyste til efterretning og beder om underretning om resultatet af fængslets overvejelser.

Ad punkt 2.2.4. Køkkenforhold

Det fremgik af den ovennævnte skrivelse af 16. september 2003 om bygningsvæsenets ressourceindsats i 2003/04 at der i løbet af vinteren 2004 skulle ske renovering af køkken mv. på afdeling 16 – ”lågepolitik”. Jeg bad statsfængslet oplyse hvad denne planlagte renovering indebar.

Statsfængslet har oplyst at det ved bygningssyn har vist sig, at køkkenskabene i belægningsafdelingerne er meget forskelligt præget af hærværk, herunder fjernelse af køkkenskabenes låger. Efter aftale med den daværende fællestalsmand skulle de forskellige køkkener gennemgås med henblik på enten at fjerne alle låger og hængsler eller supplere køkkenerne med enkelte manglende og/eller defekte låger. Køkkenerne på afdelingerne 12 og 15 er renoveret efter ovenstående (suppleret manglende og/eller defekte låger), mens køkkenet på afdeling 16 S mangler. Renovering af dette køkken forventes afsluttet inden årets udgang.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 2.3. Fritidslokaler

Jeg bad statsfængslet oplyse om fængslet havde efterkommet den under inspektionen afgivne henstilling om at hænge en instruks i brug af træningsredskaberne op i motionsrummet.

Statsfængslet har oplyst at der ultimo 2003 var hængt en vejledning op i brug af de kondiredskaber der var til rådighed i motionsrummet. Fængslet har videre oplyst at der i foråret 2004 blev foretaget en større udskiftning og indkøb af nye kondiredskaber i

overensstemmelse med de ændrede overordnede retningslinjer. I den forbindelse blev der samtidigt bestilt plancher/vejledning i den rette brug af redskaberne. Hovedparten af plancherne er leveret. Statsfængslet har efterfølgende telefonisk over for direktoratet oplyst at firmaet endnu ikke har leveret de resterende plancher.

Statsfængslet er derfor i gang med at finde en anden leverandør af de resterende plancher.

Statsfængslet har ligeledes telefonisk over for direktoratet oplyst at der nu er uddannet et antal fængselsfunktionærer som instruktører. Der vil derfor nu være personale til at vejlede de indsatte i den rette brug af redskaberne i størstedelen af den tid, træningslokalerne er åbne.

Direktoratet har henholdt sig til statsfængslets oplysninger og har tilføjet at direktoratet ikke har yderligere bemærkninger.

Jeg tager det oplyste vedrørende opsætning af vejledninger til efterretning og har noteret mig det oplyste om at der nu er uddannet et antal fængselsfunktionærer som instruktører der vil være til stede det meste af den tid hvor træningslokalerne er åbne.

Ad punkt 2.5. Bibliotek, aviser og stillecafé

Ledelsen tilkendegav under inspektionen at man ville undersøge om der var bogkataloger på biblioteket, og hvis ikke at sørge for at tilvejebringe disse eller elektroniske udskrifter af bogkataloger hvis de ikke længere foreligger i bogform. Ledelsen tilkendegav endvidere at ville sørge for at udenlandske aviser blev tilgængelige i en eller anden form.

Statsfængslet har oplyst at såvel bogkatalog som udenlandsk avis der er valgt efter aftale med fællestalsmanden, nu er tilgængelig på biblioteket.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 2.8. Værksteder

Af statsfængslets vedligeholdelsesplan af 25. november 2002 for 2003-2008 fremgår det at de tre bygninger der anvendes til smedearbejde, er ulovlige idet de ikke opfylder Arbejdstilsynets krav, og at de vil blive anvendt til andre formål når den projekterede værkstedsbygning er blevet opført. Jeg bad direktoratet oplyse nærmere om hvornår direktoratet forventede at påbegynde opførelsen af det nye smedeværksted.

Direktoratet har oplyst at arbejdet med opførelse af det nye smedeværksted er sendt i licitation, og at det forventes at byggeriet færdiggøres i løbet af foråret 2005.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 2.11.1. Celler der anvendes som straffceller og til udelukkelse fra fællesskab

Jeg henstillede at statsfængslet på ny overvejede at forsyne cellerne 1 og 3 med et skab, eventuelt et fastboltet skab. Jeg bad om underretning om hvad der skete i anledning af min henstilling.

Statsfængslet har oplyst at der i de nævnte celler igen er opsat fastboltede skabe. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 2.11.2. Observationscellen

Jeg bad direktoratet oplyse om observationscellen i Statsfængslet ved Horserød var blevet godkendt af direktoratet, og i givet fald under hvilke eventuelle betingelser.

Under inspektionen oplyste jeg over for statsfængslet at observationscellen skal være møbleret med fastboltet bord og bæk samt en seng/briks frem for madrassen på gulvet. Jeg bad statsfængslet oplyse om statsfængslet på denne baggrund havde foretaget noget vedrørende observationscellens udstyr.

Statsfængslet har oplyst at direktoratet ved skrivelse af 19. juli 1999 som fængslet samtidig har vedlagt kopi af, godkendte observationscellen, selv om den kun indeholdt en madras på gulvet. Det var en forudsætning for godkendelsen at observationscellen alene blev anvendt til meget kortvarige anbringelser. Fængslet har videre oplyst at cellen efter inspektionsbesøget er blevet møbleret med en fastboltet seng, bord og bæk.

Direktoratet har oplyst at fængslet efterfølgende har oplyst at observationscellen er blevet brugt i overensstemmelse med direktoratets godkendelse, det vil sige kun til meget kortvarige anbringelser. Dette har direktoratet henholdt sig til.

Med hensyn til møbleringen af cellen har direktoratet anført at observationsceller som anført af mig, skal være indrettet i overensstemmelse med bilag 6 til indstillingen om sikringsceller og observationsceller, medmindre direktoratet dispenserer herfra. En sådan dispensation er givet ved ovennævnte skrivelse af 19. juli 1999. Direktoratet har i den forbindelse oplyst at tilsvarende godkendelser (dispensationer) er givet til andre fængsler.

Jeg har noteret mig at direktoratet har dispenseret fra kravene til indretningen af observationsceller for så vidt angår observationscellen i (bl.a.) Statsfængslet ved Horserød, og at fængslet efter inspektionen (alligevel) har møbleret cellen i overensstemmelse med disse krav.

Jeg henstillede under inspektionen at glasset i indkigshullet i døren blev skiftet ud og bad om underretning om hvorvidt dette var sket. Jeg henstillede endvidere at hængs-

lerne på vinduerne blev afskærmet og bad om underretning om hvad der skete i den anledning.

Statsfængslet har oplyst at glasset i indkigshullet er blevet udskiftet, og at hængslerne på vinduerne er afskærmet således at det ikke vil være muligt at fæstne noget i dem, fx med henblik på selvbeskadigelse.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Ad punkt 4.1.   Arbejde mv.

Fængslet oplyste under inspektionen at der kan være vanskeligheder med placeringen af særlige typer af indsatte der har problemer med at begå sig socialt, og at fængslet derfor overvejede at etablere et værksted med arbejdspladser til ca. 10 af denne type indsatte. Jeg bad statsfængslet oplyse nærmere om disse overvejelser/planer, herunder om udsigten til etablering af et sådant værksted.

Statsfængslet har oplyst at det omtalte aktivitetsområde er etableret og igangsat i juli 2004. Fængslet har vedlagt kopi af side 1 i beskrivelsen af målgruppen der skal aktiveres i det pågældende beskæftigelsesområde (Værestedet).

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 4.2.   Fritid

Under min samtale med talsmanden for afdeling 20 (den halvåbne afdeling) blev der klaget over at der på afdelingen stort set ingen afdelingsbaserede fritidsaktiviteter er, herunder ture ud af huset. Det blev oplyst at begrundelsen herfor var manglende personale, sygdom hos personalet og problemer i forbindelse med afvikling af tidligere ture. Videre blev det anført at talsmanden havde en opfattelse af at personalet ikke er

villig til at medvirke til en løsning af problemet. Som bebudet under inspektionen bad jeg i rapporten om statsfængslets bemærkninger til det af talsmanden anførte vedrørende manglende fritidstilbud for de indsatte på den halvåbne afdeling. Jeg bad i den forbindelse statsfængslet om at undersøge dels hvilke og hvor mange afdelingsbaserede fritidsaktiviteter der havde været på afdeling 20 inden for de seneste tre måneder forud for inspektionen og indtil da, dels hvilke afdelingsbaserede aktiviteter der efter inspektionen var planlagt gennemført på afdelingen.

Statsfængslet har medgivet at fritidsaktiviteterne på den halvåbne afdeling er utilstrækkelige. Fængslet har endvidere oplyst at det beklageligvis ikke har været muligt at udarbejde en opgørelse over hvilke og hvor mange aktiviteter der har fundet sted i den ønskede periode. I erkendelse af den utilfredsstillende situation vedrørende aktivering af de indsatte på den halvåbne afdeling blev det efter drøftelse i samarbejdsudvalget i april 2004 besluttet at nedsætte en arbejdsgruppe der skal komme med forslag til hvorledes aktiveringen af de indsatte i den halvåbne afdeling ved arbejde, uddannelse og i fritiden i højere grad kan gennemføres efter en sammenhængende og gerne tværgående planlægning. Fængslet har vedlagt kommissorium for arbejdsgruppen. Det blev samtidig besluttet at arbejdsgruppen på det førstkommende møde (det planlagte møde i juli 2004 blev udskudt) i samarbejdsudvalget skulle redegøre for sine foreløbige overvejelser og stille forslag til en tidsplan for det videre arbejde. Statsfængslet har efterfølgende over for direktoratet oplyst at den nedsatte arbejdsgruppe har holdt to møder, og at det forventes at der går 2-3 måneder, inden der foreligger en endelig handlingsplan vedrørende aktivering af de indsatte på den halvåbne afdeling.

Direktoratet har henholdt sig hertil og har oplyst at direktoratet vil orientere mig når direktoratet har modtaget handlingsplanen.

Jeg har noteret mig det oplyste og afventer denne orientering.

Under min samtale med talsmændene for de åbne afdelinger blev der klaget over at der ikke er nok personale i fængslet til at afvikle fritidsaktiviteter.

Ledelsen oplyste bl.a. at der på baggrund af en i slutningen af 2003 gennemført undersøgelse af fritidsområdet, ville blive udarbejdet en handlingsplan på området. Jeg bad om en kopi af den nævnte handlingsplan når den forelå.

Fængslet har vedlagt en oversigt over fritidsaktiviteter i 2004 i fængslets åbne afdelinger.

Jeg har noteret mig indholdet af denne oversigt og afventer i øvrigt underretning vedrørende handlingsplanen (også) for de indsatte på de åbne afdelinger, jf. den gennemførte undersøgelse af fritidsområdet.

Ad punkt 4.3. Undervisning

Jeg bad om oplysning om hvorvidt statsfængslet har informationsmateriale til de indsatte om fængslets generelle tilbud om undervisning mv. Jeg bad også fængslet oplyse nærmere om motivering af indsatte der har ringe skolekundskaber, til at deltage i undervisning.

Statsfængslet har oplyst at der i den interne regelsamling i kort form er informeret om fængslets generelle tilbud om undervisning mv. Fængslet har henvist til vedlagte kopier af Regelsamling/Horserød afsnit A lb.nr. 1-1 ("Beskæftigelse") og afsnit B lb.nr. 10-1 (punkt 2).

Fængslet har videre oplyst der i forbindelse med indrulleringsprocedure og arbejdsplaceringen af nyindsatte foretages en umiddelbar vurdering af undervisningsbehov mv., således at den pågældende i givet fald opfordres til at henvende sig til skolen for nærmere samtale om behov og muligheder. Samme vurdering foretages ved senere indsættelses- og handleplanssamtaler.

Statsfængslet har yderligere oplyst at fængslet udsender meddelelse om undervisningstilbuddet før hvert skolehalvårs begyndelse. Der udsendes endvidere materiale om undervisningstilbud i sommerperioden. Fængslet har vedlagt eksempler på meddelelserne til orientering.

Forudsætter undervisningsbehovet på baggrund af den foretagne visitation ingen særlige foranstaltninger, tilbydes de indsatte at deltage i den almindelige undervisning på AVU/FVU niveau i statsfængslet. Undervisningen tager sigte på at afhjælpe ringe skolekundskaber.

Er der tale om indsatte med et intensivt undervisningsbehov, tilbydes henvisning fx til den amtslige specialundervisning. Skal undervisningen foregå inden de tidsmæssige betingelser for frigang er opfyldt, er der erfaringsmæssigt normalt ikke problemer med at opnå dispensation fra Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Direktoratet har oplyst at direktoratet har taget det oplyste til efterretning og ikke har yderligere bemærkninger.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 5. Lægebetjening mv.

Jeg bad statsfængslet oplyse hvordan lægejournaler og medicin opbevares, herunder hvem der har adgang hertil både i og uden for dagtimerne hvor sygeplejerskerne er til stede.

Statsfængslet har oplyst at lægejournaler opbevares i aflåste skabe i sygeplejeklinikken. Lægen og sygeplejerskerne er de eneste der har adgang til journalerne.

I sygeplejeklinikken opbevares alle former for medicin. Medicinen opbevares i aflåste skabe, morfica i metalskab. Området er tyverisikret. Det er udelukkende sygeplejerskerne der har adgang til medicinskabene.

I centralvagten er der placeret et aflåst dobbeltmedicinskab. Det ene skab rummer medicin der skal udleveres til indsatte på isolationsafdelingen. Hertil har vagtens personale adgang. Det andet skab rummer medicin til vagtlægens eventuelle brug. Det er kun denne der har adgang til skabet. Nøglen opbevares i lukket kuvert i det førstnævnte skab.

På afdelingerne opbevares medicinen i aflåst skab hvortil fængselsfunktionærer har adgang med henblik på medicinudlevering.

På fængslets forskellige arbejdspladser beror håndkøbsmedicin (bonyl og pinex) i aflåst skab/skuffe. Udlevering sker efter generel anvisning fra fængselslægen og efter forudgående drøftelse med afdelingspersonalet.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste, men beder fængslet om at oplyse om adgangen til lægejournalerne på tidspunkter hvor hverken læge eller sygeplejerske er til stede, og hvor der er brug for journalerne, f.eks. i forbindelse med et vagtlægebesøg.

Ad punkt 6.1.1. Sagsbehandlingstid mv.

Jeg bad ledelsen undersøge og give nærmere oplysninger om den almindelige sagsbehandlingstid på de enkelte afdelinger ved indgivelse af ansøgninger, anmodnings-sedler mv.

Ligeledes bad jeg ledelsen oplyse om der i statsfængslet er en suppleantordning, og om den er velfungerende.

Statsfængslet har oplyst at der – for at skabe det bedst mulige grundlag for at træffe beslutninger vedrørende den enkelte indsatte – arbejdes tværfagligt med ansøgninger hvilket kan have indflydelse på sagsbehandlingstiden. Fængslet har videre anført følgende:

”Mindre omfattende ansøgninger behandles dagligt på møde blandt det tjenstgørende personale, og afgøres således i løbet af få dage. Mere omfattende ansøgninger behandles på faste ugentlige møder med deltagelse af flere faggrupper, herunder sædvanligvis også fængslets vice-fængselsinspektør.

Anmodningssedler/ansøgninger fra de indsatte kræver ofte en uddybende samtale, hvor personalet spørger ind til ansøgningen for at klarlægge, hvad den drejer sig om. Ventetiden på samtale med deltagelse af kontaktperson og socialrådgiver er typisk ikke mere end op til omkring 14 dage og således, at sagen typisk behandles inden for samme uge, som den er rejst, eller ugen, der følger efter. Der er naturligvis sager, som haster mere end andre, hvorfor personalet til enhver tid opprioriterer disse sager. Udgangspunktet er, at den indsatte er bedst tjent med, at sagen behandles af de medarbejdere, som kender den pågældende bedst. Hvis ansøgningen ikke er af presserende art, vil man derfor ofte afvente, at kontaktpersonen er på tjeneste.

I forbindelse med en del ansøgninger kan der ikke træffes beslutninger alene på grundlag af den indsattes oplysninger, idet det ofte er nødvendigt at indhente dokumentation fra andre.

Sager, som skal forelægges Direktoratet for Kriminalforsorgen, skal via fængslets inspektion, hvorfor der ofte vil være lidt længere sagsbehandlingstid for disse sager.

De indsattes talsmænd har foreslået, at der etableres en kvitteringsordning for anmodningssedler for også ad den vej at søge at effektivisere sagsbehandlingstiden. Derfor er der nu indført anmodningssedler på gennemslagspapir med kopi til den indsatte.

Med hensyn til suppleantordningen for kontaktpersonordningen kan jeg oplyse, at den har fungeret forskelligt på afdelingerne. Klientellet, afdelingernes størrelse, bygningsmassen og arbejdsrutinerne i personalegruppen er i et vist omfang forskellig på fængslets 4 hovedafdelinger. Derfor har det indtil nu vist sig mest hensigtsmæssigt at lade suppleantordningerne være varierende.

På nogle afdelinger er der en navngiven suppleant, på andre er man som kontaktpersoner i en gruppe og således hinandens backup ved fravær. På afdelingerne med fast suppleant skal fraværet som udgangspunkt være af mindst 1 uges varighed, før suppleanten træder til. I akutte situationer er det den fængselsfunktionær, som modtager ansøgningen, der sørger for, at den behandles. På afdelinger med gruppebackup lægges alle henvendelser i en fælles bakke, hvor det tilstedeværende personale fra gruppen vurderer, hvad der kan afvente kontaktpersonens tilstedeværelse og hvad der skal behandles uden kontaktpersonens medvirken.

På baggrund af bemærkningerne om kontaktpersonordningens funktion er proceduren for tildeling af kontaktpersoner herunder suppleantordningen ved at blive justeret med henblik på hurtigere udpegning af kontaktperson og suppleant samt afdelingsledelsens løbende ajourføring af kontaktpersonlisterne.”

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste, herunder at der er indført anmodningssedler på gennemslagspapir så den indsatte får en kopi af (bekræftelse på afleveringen af) anmodningssedlen, og at kontaktpersonordningen, herunder suppleantordningen, er ved at blive (eller nu er) justeret som anført.

Ad punkt 6.1.2. Kollektiv straf

Talsmændene anførte at statsfængslet anvender kollektiv straf, men det blev afvist af ledelsen under den afsluttende samtale. Jeg bad dog som bebudet under denne samtale om nærmere oplysning om det af talsmændene anførte om lukningen af træningscenteret og fritidscenteret der var nævnt som eksempler på anvendelsen af kollektiv straf.

Statsfængslet har oplyst at fængslet ikke anvender kollektiv straf. Det er sket at træningscenteret har været lukket fordi der var så beskidt at det var nødvendigt med en gennemgribende rengøring. Konkret var centeret lukket én dag og blev genåbnet den følgende dag da rengøringen var tilendebragt. Fritidscenteret har ligeledes været lukket i én aften efter det blev konstateret at de indsatte holdt en fest med indtagelse af alkohol. Lukningen skete fordi der skulle foretages visitation af området.

Direktoratet har henholdt sig til statsfængslets oplysninger og har tilføjet at direktoratet ikke har yderligere bemærkninger.

Jeg har noteret mig det oplyste om de konkrete grunde til lukning af henholdsvis trænings- og fritidscentret og varigheden heraf.

Ad punkt 6.1.3. Visitation

Talsmændene klagede over larm om natten og manglende reetablering/reemballering i forbindelse med (rutinemæssig) visitation af fælleslokaliteter på afdelingerne samt hundehår i køleskabe og senge efter at narkohundene har været på besøg.

Under den afsluttende samtale oplyste ledelsen bl.a. at ledelsen ville undersøge hvordan visitationerne foregår i praksis, og overveje eventuelle ændringer i rutinerne. Jeg bad statsfængslet oplyse hvad disse undersøgelser og overvejelser eventuelt var resulteret i.

Statsfængslet har oplyst at statsfængslets ledelse, som anført under inspektionsbesøget, prioriterer narkobekæmpelsen højt. Af denne grund kan uanmeldte, rutinemæssige visitationer ikke undgås, heller ikke i de sene aftentimer, idet det erfaringsmæssigt også er på disse tidspunkter at euforiserende stoffer bliver videreføret og forbrugt.

Statsfængslet har endvidere oplyst at det vurderes at de forskellige former for visitationer (jf. herom nedenfor) er nødvendige, at de typisk gennemføres på god og ordentlig måde, at gener og ulemper for de indsatte ikke helt kan undgås, men at personalet søger at mindske disse mest muligt, samt at der aktuelt ikke er påtrængende grunde til at omlægge de anvendte procedurer mv.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste som ikke giver mig anledning til at foretage mig mere ud over at bemærke at jeg går ud fra at personalet er gjort bekendt med de indsattes klager. Jeg må henvise de indsatte til at indgive klager i konkrete tilfælde hvis de mener at en visitation ikke er gennemført på en ordentlig måde.

På forespørgsel oplyste talsmændene at der sker visitation om natten ca. fire gange om ugen, men det afviste ledelsen. Ledelsen oplyste samtidig at alle visitationer regi-

streres. Jeg bad på denne baggrund statsfængslet oplyse hyppigheden af og tidspunktet for de foretagne visitationer inden for det sidste år forud for inspektionstidspunktet.

Statsfængslet har oplyst følgende om hyppigheden af og tidspunktet for de nævnte visitationer:

"I 2003 blev der i fængslet gennemført 24 større razziaer med anvendelse af narkohunde. I 21 af disse tilfælde blev der foretaget visitationer på belægningsafdelingerne. I nogle tilfælde blev hele afdelinger, herunder også indsatte undersøgt, og i andre tilfælde blev kun fællesområderne (køkken, baderum mv.) undersøgt.

De 21 tilfælde er fordelt på afdelingerne således:

Afdeling 7: 2 gange
Afdeling 8: 2 gange
Afdeling 9: 1 gang
Afdeling 11: 1 gang
Afdeling 12: 2 gange
Afdeling 14: 0 gange
Afdeling 15: 4 gange
Afdeling 16: 1 gang
Afdeling 17: 1 gang
Afdeling 18: 3 gange
Afdeling 20: 4 gange

De større visitationer/razziaer var i hovedparten af tilfældene lagt i dagtimerne og i ca. 30% af tilfældene efter kl. 22.00. Ingen af disse visitationer har været igangsat efter kl. 00.00.

Det kan endvidere oplyses, at der i samtlige tilfælde er fundet ulovlige effekter, herunder euforiserende stoffer og mobiltelefoner.

Udover razzia med hunde sker det også, at personalet foretager visitationer på afdelingernes fællesområder i aften- og nattetimerne. Disse visitationer foretages som oftest af 2 til 3 funktionærer, og meget ofte uden at de indsatte i det hele taget opdager, at der har været visitationer, før det efterfølgende konstateres, at de euforiserende stoffer er væk. Det kan supplerende oplyses, at det som oftest er i forbindelse med disse visitationer, at de største mængder af euforiserende stoffer findes. Større mængder er i den forbindelse hashstykker på mere end 30-40 gram.

Det er ledelsens indtryk, at det generelt er denne form for visitation, der kan skabe et irritationsmoment for de indsatte, idet formen blandt de indsatte kan give anledning til uro/mistro indbyrdes. Dels fordi det forekommer, at de indsatte mistror hinanden for enten at have stjålet de fundne euforiserende stoffer eller at have videregivet oplysninger til personalet. Det er som nævnt imidlertid også den form for visitation, der har den største effekt i forhold til fund af euforiserende stoffer.”

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste om at der har været 24 større razziaer i 2003, hvoraf knap 1/3 har fundet sted efter kl. 22.00, men igangsat inden kl. 00.00. Jeg har endvidere noteret mig det oplyste om at personalet herudover – i et ikke nærmere oplyst omfang – foretager visitationer i aften- og nattetimerne. Jeg beder fængslet om at oplyse hvorvidt der ligeledes sker en registrering af sådanne visitationer.

Ad punkt 6.1.4. Fire ugers-fristen ved løsladelse på prøve

Talsmændene anførte at den i straffuldbyrdslovens § 80 foreskrevne fire ugersfrist for behandling af sager om løsladelse på prøve efter straffelovens § 38, stk. 1, ikke overholdes. Under den afsluttende samtale oplyste ledelsen at det hænder at fristen af praktiske grunde ikke kan overholdes, men at der nok også er eksempler på tilfælde hvor det godt kunne have været nået, samt at fængslet er meget opmærksom på fristen. Jeg bad statsfængslet om at uddybe disse oplysninger og komme med eventuelle yderligere bemærkninger til det af talsmændene anførte. Jeg bad om direktoratets bemærkninger til statsfængslets udtalelse.

Statsfængslet har oplyst følgende:

”... ledelsen [er] nu ... blevet opmærksom på, at der i for mange prøveløsladelsessager ikke er truffet beslutning 4 uger før 2/3-dels datoen.

En undersøgelse af prøveløsladelsessagerne for oktober kvartal 2003 viser, at i halvdelen af de sager, hvor der ikke var truffet beslutning 4 uger før prøveløsladelsesdatoen, var de pågældende indsat i fængslet mindre end 3 måneder før prøveløsladelsesdatoen.

En fagligt kvalificeret vurdering af prøveløsladelsessager, herunder vurdering af behov for særvilkår, kræver et godt kendskab til den indsatte. I vurderingen indgår blandt andet opholdsforløbet i fængslet, både på afdelingen og arbejdspladsen, og på eventuelt udgangsforløb. Det er derfor ofte vanskeligt i de sager, hvor indsatte har opholdt sig forholdsvis kort tid (under 3 måneder), at starte behandlingen af prøveløsladelsesspørgsmålet så tidligt at beslutningen altid kan foreligge 4 uger før prøveløsladelsesdatoen.

Undersøgelsen af prøveløsladelser for oktober kvartal 2003 viser endvidere, at omkring 3/4 blev prøveløsladt med vilkår om tilsyn af den fri kriminalforsorg. I over halvdelen af disse sager var der endvidere fastsat særvilkår, hvilket typisk involverer andre samarbejdspartnere som for eksempel misbrugscentre. I disse sager indgår en nødvendig høringsprocedure, som normalt tager mindst en uge.

For at stramme op om sagsgangen er det ved udsendelse af en oversigt til alle ansatte i fængslet præciseret, hvilke tidsfrister, der gælder for samtaler om prøveløsladelse, og hvem, som er ansvarlig herfor. Dernæst vil ledelsesgruppen samlet i tiden fremover have øget fokus på sagsbehandlingen og (tids)procedurene herfor.”

Direktoratet har anført følgende:

”Direktoratet skal bemærke, at det af løsladelsesbekendtgørelsens § 1 fremgår, at afgørelse om løsladelse på prøve efter straffelovens § 38, stk. 1 eller § 41, stk. 1, skal træffes 4 uger inden løsladelsesdatoen, med mindre dette ikke kan lade sig gøre af helt særlige grunde. Af straffuldbyrdeslovens § 80, stk. 1, og bekendtgørelsens § 2 fremgår det desuden, at afgørelsen under alle omstændigheder skal træffes, på et sådant tidspunkt, at prøveløsladelsen kan ske efter udståelse af henholdsvis 2/3 af straffen (§ 38, stk. 1) eller 12 år af straffen (§ 41, stk. 1).

Vedrørende formuleringen ’med mindre dette ikke kan lade sig gøre af helt særlige grunde’ i bekendtgørelsens § 1, skal direktoratet bemærke, at der hermed blandt andet sigtes til situationer, hvor de tidsmæssige forhold gør, at 4 ugers fristen ikke kan overholdes, for eksempel i de tilfælde, hvor den indsatte ophold i fængslet er ganske kortvarigt, eller hvor helt særlige forhold i den konkrete sag betyder, at sagsbehandlingen mod forventning bliver mere langvarig end normalt.

Under hensyn til det af statsfængslet anførte om, at der er sket indskærpelse af de gældende tidsfrister og af, hvem der er ansvarlig for, at disse overholdes, samt om at ledelsesgruppen samlet i tiden frem-

over skal have øget fokus på sagsbehandlingen og tidsprocedurene herfor, kan direktoratet henholde sig til statsfængslets udtalelse”.

Jeg har noteret mig det oplyste, herunder at fængslet over for alle de ansatte har præciseret tidsfristerne og ansvaret for overholdelsen heraf, og at fængslet fremover vil have øget fokus på behandlingen af disse sager, herunder overholdelse af tidsfristerne. Jeg foretager mig på baggrund heraf ikke mere vedrørende dette forhold.

Ad punkt 6.1.5. Inddragelse af værkmaster ved indstillinger

Talsmændene fremførte ønske om at værkmasteren inddrages i blandt andet behandlingen af ansøgninger om prøveløsladelse. Ledelsen oplyste bl.a. at det tilstræbes at inddrage værkmasteren. Jeg bad statsfængslet oplyse om statsfængslet overvejede eller ville overveje en mere formaliseret gennemførelse af værkmasterdeltagelsen i afdelingsrådsmøderne, herunder eventuelt at indføre krav herom. Jeg bad om direktoratets bemærkninger til dette punkt.

Statsfængslet har oplyst at der forud for de egentlige afdelingsmøder orienteres om hvilke sager der skal behandles på mødet. Orienteringen gives også til statsfængslets beskæftigelsesområder (værkmestre). Det er statsfængslets indtryk at mange indsatte på værkstederne fortæller værkmestrene om sagsbehandlingen, herunder om hvornår deres sag skal mødebehandles. Det er ligeledes statsfængslets indtryk at værkmestrene i stigende grad forud for møderne enten mundtligt eller skriftligt fremkommer med vurderinger til brug for mødebehandlingen eller deltager direkte på mødet.

Det er statsfængslets vurdering at værkmestrene kan bidrage med væsentlige oplysninger til brug for sagsbehandlingen. Det kan tale for en mere formaliseret deltagelse i de ugentlige afdelingsmøder (mødepligt). Heroverfor står hensynet til beskæftigelsen (både til aktiveringen af de indsatte og til produktionen i bred forstand) og det forhold at de indsatte på arbejdspladserne oftest er placeret på en flerhed af afdelingerne med en i givet fald for værkmestrene kompliceret mødestruktur til

følge. En samlet afvejning af fordelene over for ulemperne ved en formalisering af mødedeltagelsen fører efter statsfængslets opfattelse til at det bør bero på den konkrete situation hvorledes værkemestrene medvirker i sagsbehandlingen.

Direktoratet har udtalt at direktoratet ingen bemærkninger har hertil.

Det har jeg heller ikke, og jeg foretager mig derfor ikke mere vedrørende dette spørgsmål.

Ad punkt 6.1.6. Oplysning om indsatte med smitsomme sygdomme

Talsmændene anmodede – på baggrund af en konkret situation – om at de indsatte orienteres når der på deres afdelinger placeres indsatte med f.eks. smitsom leverbetændelse. Jeg bad statsfængslet oplyse om ledelsen havde fået bekræftet hos sundhedspersonalet at der i nødvendigt omfang orienteres om smitterisiko, og i øvrigt om mere præcise oplysninger om hvorledes man forholder sig i tilfælde som det af talsmændene nævnte.

Jeg bad endvidere om underretning om hvad ledelsen fik oplyst fra sygeplejersken om det nævnte, konkrete tilfælde.

Statsfængslet har oplyst at sundhedspersonalet har tilkendegivet at der ved mistanke om smitsomme sygdomme tages kontakt til Kriminalforsorgens konsulent i almenlægelige og hygiejniske spørgsmål eller til infektionsmedicinsk afdeling på Hillerød Sygehus med henblik på råd og vejledning om hvilke forholdsregler der bør tages i den givne situation, herunder om der bør ske en almindelig orientering om eventuel smitterisiko mv. Der forholdes af sundhedspersonalet i overensstemmelse med svaret herpå i relation til den enkelte indsatte/de indsatte og personalet.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Med hensyn til det konkrete tilfælde har statsfængslet oplyst at sygeplejerskerne på forespørgsel har erklæret at de ikke har kendskab til at der på familieafdelingen skulle være blevet indsat en person med smitsom leverbetændelse.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke mere vedrørende hverken det generelle spørgsmål eller det af talsmændene omtalte konkrete tilfælde som fængslet ikke har kendskab til.

Ad punkt 7. Talsmandsordning

Af pkt. 3 i statsfængslets regelsamling (afsnit B, lb.nr. 12-1) om talsmandsordningen fremgår det at statsfængslets ledelse snarest efter valg orienteres om hvilke repræsentanter for indsatte der er valgt. På denne baggrund bad jeg statsfængslet oplyse om statsfængslet ud over de regler der fremgår af regelsamlingens afsnit B, lb.nr. 12-1, havde fastsat regler om valgprocedure og kontrol hermed, jf. talsmandsbekendtgørelsens § 8, stk. 1, nr. 4. I givet fald bad jeg om at modtage en kopi af disse regler.

Hvis sådanne regler ikke fandtes, bad jeg statsfængslet overveje fastsættelse heraf. Jeg bad i givet fald om underretning om statsfængslets overvejelser.

Fængslet har oplyst at der – foranlediget af inspektionsbesøget – er fastsat regler om valgproceduren og kontrol hermed. Reglerne er indarbejdet i regelsamlingens afsnit B, lb.nr. 12-1 som fængslet samtidig her vedlagt kopi af. Ændringerne er fremhævet med kursiv.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig at der nu er fastsat nærmere regler om valgproceduren og kontrollen af valget.

Ad punkt 8. Besøg

Efter pkt. 19 i besøgsvejledningen skal indsatte som får besøg af børn – ligesom den der ledsager barnet – vejledes om vigtigheden af at holde øje med børnene uanset om besøg afvikles i besøgsafdeling eller opholdsafdeling. Jeg bad fængslet oplyse hvordan denne vejledning af indsatte og besøgende foregår, og overveje at oplyse om opsynspligten i de interne regler. Jeg bad om underretning om resultatet af disse overvejelser.

Statsfængslet har oplyst at personalet i forbindelse med besøgende børn hidtil (alene) har gjort den indsatte og den besøgende voksne opmærksom på opsynsforpligtelsen i det omfang man har fundet at denne forpligtelse ikke er blevet tilgodeset i tilstrækkeligt omfang.

Statsfængslet har endvidere oplyst at såfremt et barn tager ophold på familieafdelingen for at være sammen med sin mor eller far under afsoningen, vejledes de pågældende ved indsættelsen om forpligtelserne i relation til barnet, herunder om at pasning og omsorg for barnet påhviler moren eller faren i alle døgnets 24 timer.

På baggrund af bemærkningerne i inspektionsrapporten har fængslet imidlertid nu indarbejdet opsynsforpligtelsen i regelsamlingens afsnit A lb.nr. 1-1 og afsnit B lb. nr. 16-2, ligesom det tillige fremgår af ansøgningsblankettens bagside (bilag 1 til afsnit B lb.nr. 16-2). Fængslet har vedlagt kopi heraf. Ændringerne er fremhævet med kursiv.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Af regelsamlingen vedrørende familieafdelingen (afsnit B, nr. 16-2) fremgik det bl.a. at forældre på afdelingen som en forsøgsordning har mulighed for at få deres mindre børn under 7 år på weekendophold hvis dette skønnes formålstjenligt i det enkelte

tilfælde og efter nærmere fastsatte retningslinjer. Jeg bad om oplysning om erfaringerne med denne forsøgsordning, herunder om der fortsat var tale om en forsøgsordning.

Statsfængslet har oplyst at der siden oktober 1991 har været mulighed for at lade børn under 7 år have weekendophold hos mor og/eller far på fængslets familieafdeling. Ordningen var indledningsvis på forsøgsbasis således at fængslet halvårligt skulle rapportere forløbet til Direktoratet for Kriminalforsorgen. Ved skrivelse af 26. oktober 1992 som fængslet har vedlagt kopi af, meddelte direktoratet at direktoratet var indforstået med at ordningen videreføres indtil videre. Der er således ikke længere tale om en forsøgsordning, og det beror på en redaktionel fejl at passus herom ikke er udgået af den interne regelsamling (afsnit B lb. nr. 16-2).

Statsfængslet har endvidere oplyst at ordningen hidtil er forløbet helt tilfredsstillende. Der opholder sig i gennemsnit 3-4 (weekend)børn hver weekend på familieafdelingen.

Direktoratet har henholdt sig til statsfængslets oplysninger og har oplyst at direktoratet ikke har yderligere bemærkninger.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 11.1.1. Indledning

I et tilfælde blev håndjern så vidt ses anvendt under anbringelse i observationscelle. (en anbringelse den 12. februar 2003, j.nr. 2003/208/00139). Så vidt ses var der truffet to beslutninger om anvendelse af håndjern, dels i forbindelse med anbringelsen i observationscelle, dels i forbindelse med transport til Vestre Fængsel. Jeg havde ikke modtaget nogen rapport om anbringelse(n) i observationscelle vedrørende denne episode som tidsmæssigt ligger inden for den periode hvori jeg har modtaget rapporter om anbringelse i observationscelle. Jeg bad fængslet om at oplyse om min forståelse

af de faktiske omstændigheder i sagen var korrekt, og i givet fald oplyse hvorfor den indsatte under anbringelsen i observationscelle skulle have håndjern på.

Statsfængslet har oplyst at det er korrekt at den indsatte var anbragt i observationscelle den 12. februar 2003 fra kl. 10.45 til kl. 11.35 på hvilket tidspunkt han blev overført til Københavns Fængsler. Fængslet har vedlagt observationscellerapport i sagen hvoraf det fremgår at den indsatte blev ilagt håndjern i forbindelse med og under anbringelsen i observationscellen fordi han fremkom med trusler om at ville smadre det hele og gå amok. Fængslet har oplyst at det ikke har været muligt at få uddybet begrundelsen idet den overvagtimester der traf beslutningen, er langtidssygemeldt. Fængslet har samtidig beklaget at observationscellerapporten ikke tidligere er sendt til mig.

Direktoratet har oplyst at direktoratet på baggrund af det beskrevne hændelsesforløb har lagt til grund at anvendelsen af håndjern var absolut påkrævet, jf. § 10, stk. 2, i bekendtgørelse om anvendelse af sikringsmidler. Direktoratet har i øvrigt henholdt sig til det af statsfængslet oplyste og fængslets beklagelse af at observationscellerapporten ikke tidligere er sendt til mig.

Jeg har noteret mig det oplyste.

To af de rapporter som jeg modtog om anbringelse i observationscelle, indeholder oplysning om anvendelse af håndjern. Jeg havde ikke modtaget håndjernsrapporter vedrørende disse to tilfælde, hvilket jeg gik ud fra skyldes at der ikke skal udfærdiges håndjernsrapport når der er udfærdiget rapport om anbringelse i observationscelle. For en ordens skyld bad jeg dog fængslet om at oplyse hvorvidt min antagelse var korrekt. Jeg bad tillige fængslet om at oplyse om de nærmere omstændigheder i forbindelse med anvendelsen af håndjern i det ene tilfælde (rapport af 16. juli 2003, j.nr. 2003/208/00482).

Statsfængslet har bekræftet at der ikke er udfærdiget særskilte håndjernsrapporter i de to nævnte tilfælde, idet der i umiddelbar forlængelse af håndjernsanvendelsen skete indsættelse i observationscelle med udfærdigelse af observationscellerapporter til følge.

Om sagen med j.nr. 2003/208/00482 har fængslet oplyst at der er anvendt håndjern under transporten af den indsatte fra den afdeling hvor den indsatte var placeret, til isolationsafdelingen. Det skete fordi den indsatte havde gjort et fysisk udfald mod den fungerende overvagtimester og for at hindre en eventuel optrapning af situationen under transporten. Statsfængslet har i øvrigt henvist til observationscellerapporten fra den 16. juli 2003.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 11.1.6.   Kompetence mv.

Statsfængslet ved Horserød har den 28. august 2001 udfærdiget en skrivelse om intern delegation af kompetence. Det fremgår heraf bl.a. at beslutning om anvendelse af håndjern kan træffes af "det tilstedeværende personale" hvis forholdene ikke tillader at beslutningen træffes af en bemyndiget person. Idet det i bekendtgørelsens § 2, stk. 2, er anført at beslutning i sådanne tilfælde kan træffes af "den tilstedeværende funktionær som er ansvarlig for det pågældende tjenesteområde" bad jeg om direktoratets bemærkninger til fængslets interne regel.

Statsfængslet har om baggrunden for den interne delegation til "det tilstedeværende personale" bemærket at der ikke i den aktuelle struktur er udpeget formelle ledere blandt det uniformerede personale uden for normal arbejdstid. Det tilstedeværende personale på afdelingerne (typisk to-tre fængselsfunktionærer på hver sektion) er samlet ansvarlig for driften og således at det normalt er ældste i an-

ciennitet som er ansvarlig for akutte beslutninger, fx anvendelse af håndjern. Statsfængslet har imidlertid valgt ikke at institutionalisere denne ordning.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

I 2 tilfælde skete anvendelsen af håndjern for at hindre undvigelse (anvendelser den 18. februar 2003, j.nr. 02/208/00669 og den 20. juni 2003, j.nr. 2003/208/420). Begge de indsatte var tidligere undvejet fra Statsfængslet ved Horserød.

Det er kun hvis forholdene i det enkelte tilfælde ikke tillader at man afventer en afgørelse fra en person der efter bekendtgørelsens § 2, stk. 1, er bemyndiget til at træffe afgørelse om anvendelse af håndjern, at en tilstedeværende funktionær kan træffe beslutning om anvendelse af håndjern, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 2. Under henvisning hertil anmodede jeg fængslet om at oplyse om denne betingelse var opfyldt i de 2 nævnte tilfælde.

Statsfængslet har vedrørende sagen med j.nr. 02/208/00669 oplyst at personale- og sikkerhedskonsulent Ingolf Farvin inden transportens påbegyndelse havde besluttet at den indsatte skulle transporteres i håndjernstransportbælte for at hindre undvigelse idet den indsatte den 6. december 2002 var undvejet fra statsfængslets halvåbne afdeling. Den indsatte blev efter undvigelsen anholdt og indsat i Arresthuset i Vordingborg den 24. december 2002. Statsfængslet har endvidere oplyst at den indsatte var undvejet under ledsaget udgang fra Arresthuset i Næstved den 10. marts 2003 og på ny anholdt og genindsat den 12. marts 2003. Dernæst var det fra arresthuset oplyst at den indsatte ikke ønskede at deltage i retsmødet i Helsingør. (Dette fremgår også af rapporten dog uden datoangivelse for undvigelse under udgang fra Arresthuset i Næstved. Da rapporten vedrører en anvendelse af håndjern den 18. februar 2003, går jeg ud fra at datoerne for undvigelsen og genindsættelsen er forkert angivet).

Statsfængslet har vedrørende dette tilfælde anført at det er en beklagelig fejl at det ikke fremgår af rapporten at beslutningen om transport i håndjernstransportbælte blev truffet af personale- og sikkerhedskonsulenten. Statsfængslet har oplyst at personale- og sikkerhedskonsulenten mundtligt af fængselsinspektøren er bemyndiget til at træffe beslutninger om brug af magt og magtmidler.

Vedrørende sagen med j.nr. 2003/208/420 har statsfængslet oplyst at den pågældende blev indsat i statsfængslet den 2. juni 2003 hvorefter han den 5. juni 2003 undveg og efterfølgende blev indsat i Arresthuset i Helsingør. Statsfængslet har endvidere oplyst at håndjernene blev anvendt under transport fra Arresthuset i Helsingør til fremstilling i et retsmøde i Helsingør, og at beslutningen om anvendelse af håndjern burde have været truffet i medfør af bekendtgørelsens § 2, stk. 1, af en dertil bemyndiget person. Statsfængslet har telefonisk den 6. september 2004 over for direktoratet beklaget at ovennævnte beslutning ikke var truffet i medfør af bekendtgørelsens § 2, stk. 1, af en dertil bemyndiget person.

Direktoratet har vedrørende sag 02/208/00669 henholdt sig til det af statsfængslet oplyste og statsfængslets beklagelse af at det ikke fremgår af rapporten, at beslutningen om transport i håndjernstransportbælte blev truffet af personale- og sikkerhedskonsulenten.

Vedrørende sag 2003/208/420 har direktoratet henholdt sig til det af statsfængslet oplyste og tilsluttet sig fængslets udtalelse om at beslutningen om anvendelse af håndjern burde være truffet i medfør af bekendtgørelsens § 2, stk. 1, af en dertil bemyndiget person.

Jeg er enig i at det i førstnævnte tilfælde burde være fremgået af rapporten at afgørelsen faktisk var truffet af en person der var bemyndiget til at træffe beslutning om anvendelse af håndjern, og at afgørelsen i det andet tilfælde burde have været truffet af en sådan person.

Sikkerhedskonsulenten er ikke nævnt i delegationsskrivelsen som bemyndiget til at træffe beslutning om anvendelse af håndjern. Jeg anmodede fængslet og direktoratet om udtalelser om sikkerhedskonsulentens kompetence til at træffe beslutning herom.

Statsfængslet har som nævnt ovenfor oplyst at personale- og sikkerhedskonsulenten har modtaget en mundtlig bemyndigelse fra inspektøren til at træffe beslutninger om brug af magt og magtmidler.

Direktoratet har henholdt sig hertil med bemærkning om at bemyndigelsen bør fremgå af statsfængslets delegationsskrivelse hvilket direktoratet har meddelt fængslet.

Jeg er enig heri og har noteret mig det oplyste.

Jeg bad endvidere om oplysning om hvorvidt afgørelsen i et tilfælde hvor der ikke er oplysning om at der blev givet underretning om beslutningen om anvendelse af håndjern (en anvendelse den 18. februar 2003, j.nr. 02/208/00669), blev truffet af en person som var bemyndiget hertil.

Statsfængslet har over for direktoratet oplyst at beslutningen blev truffet af personale- og sikkerhedskonsulenten der (som nævnt) mundtligt af fængselsinspektøren er bemyndiget til at træffe beslutninger om brug af magt og magtmidler.

Direktoratet har henholdt sig hertil og har i øvrigt henvist til besvarelsen ovenfor.

Jeg har noteret mig det oplyste.

I et tilfælde var underretning givet 1 time og 22 minutter efter anvendelsen (en anvendelse den 20. juni 2003, j.nr. 2003/208/420). Under henvisning til at underretning skal ske hurtigst muligt efter anvendelsen, anmodede jeg om en udtalelse vedrørende tidspunktet for underretning i denne sag.

Statsfængslet har over for direktoratet oplyst at underretning om anvendelse af håndjern blev givet til en ledende medarbejder kl. 12.25, og at håndjernene blev brugt fra kl. 11.03 til kl. 12.16. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Som det fremgår af omtalen af sagen ovenfor, har fængslet oplyst at håndjern blev anvendt under transport fra Arresthuset i Helsingør hvor den indsatte var anbragt på grund af undvigelse fra fængslet ca. 14 dage før, til retten i Helsingør. (I rapporten er skrevet at håndjern blev anvendt under transport *til* Arresthuset i Helsingør, men ikke hvorfra; jeg går ud fra at håndjern er anvendt både til og fra retten).

Jeg forstår fængslets udtalelse sådan at underretning efter fængslets opfattelse er sket hurtigst muligt idet underretning blev givet 9 minutter efter at anvendelsen af håndjern ophørte.

Som det fremgår af mit spørgsmål, havde min anmodning om en udtalelse udgangspunkt i det tidspunkt hvorpå håndjernene blev påsat. Jeg anmoder direktoratet om at udtalelse sig om fra hvilket tidspunkt "så hurtigt som muligt" i sikringsmiddelbekendtgørelsens § 2, stk. 2, skal regnes når anvendelsen af håndjern strækker sig over længere tid.

Jeg bad om oplysning om ledelsens tilsyn med området for anvendelse af håndjern.

Fængslet har oplyst at alle rapporter løbende gennemgås af personale- og sikkerhedskonsulenten, og har beklaget at der ikke i alle tilfælde er gjort påtegning herom på rapporterne. Inspektøren har tilføjet at han normalt efterfølgende drøfter de konkrete tilfælde med personale- og sikkerhedskonsulenten med henblik på erfaringsopsamling mv., og at han fremover vil være opmærksom på at gøre notat herom på sagerne. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 11.2.3. Betingelser

Af følgeskrivelsen til magtanvendelsesbekendtgørelsen (skrivelse nr. 87 af 16. maj 2001) fremgår det at håndjern normalt vil være et mere hensigtsmæssigt og skånsomt sikringsmiddel end førergreb når en indsat skal flyttes fra en lokalitet til en anden. Jeg tilkendegav at jeg gik ud fra at fængslet er opmærksom på det anførte i følgeskrivelsen.

Fængslet har bekræftet at fængslet er opmærksomt herpå.

Ad punkt 11.2.5. Kompetence mv.

Jeg anmodede om oplysning om ledelsens tilsyn med området for anvendelse af magt.

Statsfængslet har oplyst at ledelsens tilsyn med området for anvendelse af magt gennemføres på samme måde som for håndjern. Statsfængslet har derfor henvist til bemærkningerne ovenfor (punkt 11.1.6.).

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 11.2.6. Lægetilsyn

I et tilfælde hvor der ifølge rapporten var sket lægetilkald, fremgik det ikke af magtanvendelsesrapporten om der var lægetilsyn (en magtanvendelse den 16. juli 2003, j.nr. 2003/208/00482). Det fremgår heller ikke af observationscellerapporten i sagen, jf. pkt. 11.3.8. Jeg anmodede om oplysning om hvorvidt der var lægetilsyn i sagen, og i givet fald hvornår det fandt sted.

Statsfængslet har oplyst at det beklageligvis ikke har været muligt at konstatere om og i givet fald hvornår lægetilsyn fandt sted i sagen.

Direktoratet har henholdt sig til statsfængslets beklagelse.

Jeg er enig i at det er beklageligt at det ikke fremgår om der var lægetilsyn i sagen, og i givet fald hvornår det fandt sted.

Jeg tilkendegav desuden at jeg gik ud fra at institutionen fremover vil være opmærksom på at gøre notat om hvorvidt lægetilsyn har været overvejet.

Fængslet har oplyst at mine bemærkninger herom er taget til efterretning.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 11.3.1. Indledning

Som nævnt under pkt. 11.1.1 blev der i en af sagerne vedrørende anvendelse af håndjern truffet beslutning om at den indsatte skulle anbringes i observationscelle med håndjern på (j.nr. 2003/208/00139). Jeg modtog ikke nogen rapport om anbringelse(n) i observationscelle vedrørende denne episode som tidsmæssigt ligger inden for den periode hvorfra jeg har modtaget rapporter om anbringelse i observationscelle. Jeg anmodede på denne baggrund om oplysning om hvorvidt der var udfærdiget rapport om anbringelsen i observationscelle. I bekræftende fald bad jeg om en kopi af rapporten.

Statsfængslet har oplyst at der er udfærdiget rapport om anbringelse i observationscelle i sagen og har vedlagt kopi af denne rapport. Statsfængslet har i øvrigt henvist til besvarelse af punkt 11.1.1.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste – og indholdet af rapporten.

Af en af sagerne vedrørende anvendelse af magt fremgår det tillige at den indsatte blev anbragt i observationscelle hvor han dog kun havde ophold i fire minutter (en magtanvendelse den 25. august 2003, j.nr. 2003/208/00575). Heller ikke vedrørende denne anbringelse i observationscelle, som også tidsmæssigt ligger inden for den periode hvorfra jeg har modtaget rapporter om anbringelse i observationscelle, havde jeg modtaget nogen observationscellerapport. Jeg gik ud fra at der ikke forelå en sådan rapport, og anmodede fængslet om at oplyse om det er korrekt antaget. I givet fald bad jeg fængslet oplyse hvorfor der ikke var udfærdiget rapport om anbringelsen i observationscelle.

Statsfængslet har oplyst at det er korrekt at den indsatte meget kortvarigt var anbragt i observationscelle. Fængslet har samtidig beklaget at der ikke er udfærdiget observationscellerapport og har oplyst at det ikke har været muligt at få klarlagt årsagen hertil. Statsfængslet har beklaget at ledelsen ikke har været opmærksom på den manglende observationscellerapport.

Direktoratet har henholdt sig til det af statsfængslet oplyste samt den deri udtrykte beklagelse.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Når der blev set bort fra det høje antal anbringelser i observationscelle i Statsfængslet ved Sdr. Omme i 2002 (som fængslet i inspektionssagen vedrørende dette fængsel havde oplyst muligvis skyldes at fængslet havde modtaget flere indsatte med psykiske problemer end sædvanligt) og korrigeredes for den højere belægning i Statsfængslet ved Horserød, synes der ifølge kriminalforsorgens statistik for 2002 at være tale om at der i dette fængsel er sket anbringelse i observationscelle i videre omfang end i de øvrige åbne fængsler. Jeg anmodede om oplysning om mulige årsager hertil.

Statsfængslet har oplyst at fængslet er enig i at de statistiske oplysninger indikerer at statsfængslet i de seneste år har anvendt observationscelle i videre omfang end de

øvrige åbne fængsler. Statsfængslet har samtidig oplyst at betingelserne for anbringelse i observationscelle efter statsfængslets opfattelse har været opfyldt i alle tilfælde.

Som mulige årsager til antallet af observationscelleanbringelser har statsfængslet peget på fængslets indretning og beliggenhed der gør at fængslet muligvis har større problemer i relation til narko og spiritus end øvrige fængsler, og at de indsattes indtagelse af disse former for stimulanser gør at det oftere kan være nødvendigt at anvende observationscelle. Statsfængslet har endelig oplyst at de indsatte i flere tilfælde efterfølgende har oplyst at årsagen til deres adfærd var begrundet i enten stof- eller spiritusindtagelse.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 11.3.3. Betingelser

I rapporten vedrørende et af de tilfælde hvor der var henvist til behovet for særlig observation (nr. 3), var det tillige anført at anbringelsen var påkrævet på grund af pladsmangel i øvrige isolationsceller. Det drejer sig om en anbringelse den 9. februar 2003, j.nr. 2002/208/00572 hvor der for så vidt angår det faktiske grundlag i øvrigt var henvist til en rapport af samme dag som jeg imidlertid ikke havde modtaget. Jeg anmodede om at modtage denne rapport og om en udtalelse vedrørende anbringelsen i observationscelle i denne sag, jf. § 13, stk. 2, i den dagældende (§ 15, stk. 2, i den nugældende) bekendtgørelse hvorefter en godkendt observationscelle ikke må anvendes til andet formål uden direktoratets generelle tilladelse.

Statsfængslet har oplyst at anbringelsen i observationscellen var begrundet i pladsmangel i isolationsafdelingen kombineret med et behov for særlig observation på grund af beruselse. Statsfængslet har vedlagt rapporten.

Det fremgår endvidere af direktoratets udtalelse at statsfængslet den 6. september 2004 telefonisk over for direktoratet har oplyst at betingelsen for anbringelse i observationscelle var opfyldt ud fra behovet for særlig observation på grund af beruselse, og at pladsmanglen i isolationsafdelingen ikke har været afgørende for beslutningen om anbringelsen.

Direktoratet har henholdt sig til det af statsfængslet anførte om at betingelserne for anbringelse i observationscelle var opfyldt ud fra behovet for særlig observation på grund af beruselse.

Jeg har noteret mig at fængslet har anset betingelserne for anbringelse i observationscelle for opfyldte – og at anbringelse i observationscelle (således) ikke skete fordi der ikke var plads på isolationsgangen.

Ad punkt 11.3.4. Begrundelse

I intet tilfælde er der henvist til de retsregler som afgørelsen om observationscelleanbringelse er truffet efter. Jeg gik ud fra at institutionen fremover ville være opmærksom på kravet om angivelse af retsgrundlaget.

Fængslet har oplyst at fængslet fremover vil være opmærksomt herpå.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 11.3.6. Kompetence mv.

Jeg anmodede om oplysning om ledelsens tilsyn med området for anbringelse i observationscelle.

Statsfængslet har oplyst at ledelsens tilsyn med området for anvendelse af observationscelle gennemføres på samme måde som for håndjern og magtanvendelse. Statsfængslet har derfor henvist til bemærkningerne herom ovenfor (punkt 11.1.6.).

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 11.3.8. Lægetilkald og lægetilsyn

I et af tilfældene skete der tilkald af læge 25 minutter før anbringelsen i observationscelle. En time efter blev tilkaldet gentaget, men det fremgik ikke om der var lægetilsyn med den pågældende, og heller ikke hvor længe den indsatte var anbragt i observationscellen. Jeg bad fængslet om at oplyse om der var lægetilsyn med den indsatte, og i givet fald hvornår det fandt sted.

Statsfængslet har oplyst at der var lægetilsyn i sagen den 14. juni 2003, kl. 19.00 (dvs. 1½ time efter gentagelsen af lægetilkaldet). Statsfængslet har yderligere oplyst at den indsatte overgik til sikringscelleanbringelse kl. 18.30 og blev overført til Vestre Fængsel kl. 19.20. Fængslet har vedlagt sikringscellerapporten.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig at der var lægetilsyn med den indsatte, og at det fandt sted (2½ time efter tilkaldet af læge og) 1½ time efter gentagelsen af tilkaldet.

Jeg anmodede om oplysning om årsagen til at lægetilkald i et tilfælde først fandt sted efter 1 time og 5 minutter (en anbringelse den 8. juni 2003, j.nr. 2003/208/00071).

Statsfængslet har oplyst at det ikke har været muligt at konstatere årsagen hertil.

Det fremgår af direktoratets udtalelse at fængslet den 12. oktober 2004 over for direktoratet supplerende har oplyst at det af observationsarket i sagen fremgår at den indsatte som ifølge observationscellerapporten var anbragt i observationscellen kl. 22.05, var urolig kl. 22.35, at han kl. 22.50 havde sat sig, og at han kl. 23.10 var fal-

det til ro hvorefter håndjernene blev taget af. Af den håndjersrapport som er udfærdiget i forbindelse med anbringelsen, fremgår det at den indsatte blev lagt i håndjern kl. 22.20 fordi han ved indsættelsen i observationscellen ikke ville lade sig visitere. Lægetilkald skete umiddelbart efter at anvendelsen af håndjern blev bragt til ophør.

Det fremgår endvidere af direktoratets udtalelse at fængslet har oplyst at meget tyder på at lægetilkaldet ikke har været begrundet i selve observationscelleanbringelsen, men i ophøret af anvendelsen af håndjern, idet det er kutyme at tilkalde læge hvis en indsat som har været ilagt håndjern, har været urolig. Begrundelsen er at fængslet ønsker at sikre at der ikke er sket skader på håndleddene.

Direktoratet har udtalt at det er direktoratets opfattelse at det burde have fremgået mere præcist af sagens akter hvad baggrunden for lægetilkaldet var. Direktoratet har meddelt statsfængslet dette.

Jeg har noteret mig det af fængslet oplyste om at tilkald af læge sandsynligvis ikke er sket på grund af anbringelsen i observationscelle, men fordi der blev anvendt håndjern. Jeg er enig med direktoratet i at det burde være fremgået af observationscelle-rapporten i sagen.

Ad punkt 11.3.9. Tilsyn ved personalet

I et af de 2 tilfælde hvor der ingen notater i observationsrubrikken var, fremgik det ikke hvor lang tid anbringelsen varede, men det fremgik at der var lægetilsyn 1 time og 45 minutter efter anbringelsen (en anbringelse den 8. juni 2003, j.nr. 2003/208/00071, som også er omtalt under pkt. 11.3.8.). Jeg anmodede om oplysning om hvor lang tid anbringelsen varede, og hvorvidt der var tilsyn med den indsatte under anbringelsen. Hvis det var tilfældet, og notat om tilsyn var udfærdiget på særskilt observationsark, bad jeg om kopi heraf.

Statsfængslet har oplyst at anbringelsen varede indtil den 9. juni 2003, kl. 08.00, og har vedlagt kopi af observationsark i sagen.

Direktoratet har henholdt sig til det af statsfængslet anførte med bemærkning om at direktoratet har noteret sig at det af det vedlagte observationsark fremgår at der er foretaget jævnligt tilsyn med den indsatte under anbringelsen.

Jeg har noteret mig det oplyste om varigheden af anbringelsen, og at det fremgår af det vedlagte observationsark at der har været jævnligt tilsyn med den indsatte under anbringelsen, dog ikke i perioden fra kl. 5.40 til kl. 8.00. Efter omstændighederne foretager jeg mig ikke noget vedrørende det manglende tilsyn i denne periode.

Jeg bad om oplysning om hvorvidt der var tilsyn med de indsatte i 2 tilfælde (anbringelser den 9. februar og 16. juli 2003 der varede henholdsvis 3 timer og 45 minutter og 2 timer og 26 minutter). Hvis det var tilfældet, og notat var udfærdiget på særskilt observationsark, bad jeg om kopi heraf.

Statsfængslet har vedlagt kopi af observationsark vedrørende anbringelsen den 9. februar 2003. For så vidt angår anbringelsen den 16. juli 2003 har fængslet oplyst at det beklageligvis ikke har været muligt at fremskaffe kopi af observationsark i sagen.

Direktoratet har henholdt sig til det af statsfængslet oplyste og beklagelsen af at det ikke har været muligt at fremskaffe kopi af observationsark fra anbringelsen den 16. juli 2003. Direktoratet henviser endvidere til at det fremgår af observationsarket fra den 9. februar 2003 at der er sket tilsyn med den indsatte under anbringelsen.

Jeg har noteret mig at der ifølge observationsarket i sagen fra den 9. februar 2003 er sket tilsyn med den indsatte, dog først fra kl. 22.00 som er to timer efter anbringelsen, til udtagelsen. Det er beklageligt at der enten ikke har været tilsyn i de første to timer af anbringelsen, eller ikke er gjort notat herom.

Jeg går ud fra at der også er sket tilsyn med den indsatte i det andet tilfælde, og er enig i at det er beklageligt at det ikke har været muligt at fremskaffe kopi af observationsark i denne sag.

I et tilfælde er der ved notat 1 time og 20 minutter efter anbringelse henvist til særskilt observationsark som jeg ikke modtog kopi af (en anbringelse den 14. juni 2003 kl. 16.55). Det fremgik ikke hvor lang tid anbringelsen varede. Jeg bad om kopi af dette observationsark og – hvis det ikke fremgik heraf – om oplysning om hvor lang tid anbringelsen varede.

Statsfængslet har vedlagt kopi af observationsark i sagen og oplyst at pågældende overgik fra observationscelle til sikringscelleanbringelse kl. 18.30, samt at lægetilsyn blev foretaget kl. 19.00 (jf. omtalen af sagen under punkt 11.3.8.). Statsfængslet har endvidere oplyst at årsagen til at den indsatte ikke umiddelbart efter kl. 18.30 blev overført til Københavns Fængsler var at personalet afventede lægevagstens ankomst. Statsfængslet har endelig henvist til bemærkningerne under punkt 11.3.8 hvoraf det fremgår at der skete overførsel til Vestre Fængsel kl. 19.20.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig at den indsatte havde ophold i observationscellen indtil kl. 19.20 hvor han blev overført til Vestre Fængsel. Jeg har endvidere noteret mig det oplyste om at den indsatte (ifølge sikringscellerapporten på grund af selvbeskadigelse) kl. 18.30 overgik fra at være observationscelleanbragt til at være sikringscelleanbragt i observationscellen, jf. § 10 i bekendtgørelsen om anvendelse af sikringsmidler. Jeg har desuden noteret mig at den indsatte knap en time efter blev overført til sikringscelle i Vestre Fængsel og det oplyste om baggrunden for at det først skete på dette tidspunkt (jf. bekendtgørelsens § 10, stk. 4, hvorefter indsatte over for hvem der er anvendt andre sikringsmidler i tilfælde hvor betingelserne for sikringscelleanbringelse er opfyldte, men en sådan celle ikke er til rådighed, hurtigst muligt skal overføres til sikringscelle i en anden institution).

Endelig har jeg noteret mig at der ifølge det vedlagte observationsark har været ført tilsyn med den indsatte frem til overførslen til Københavns Fængsler, i tiden fra kl. 18.20 og indtil overførslen kl. 19.20 ved konstant overvågning.

I et tilfælde fandt det første tilsyn ifølge notatet først sted 2½ time efter anbringelsen (en anbringelse den 19. august 2003, j.nr. 2003/208/00562). Jeg bad om oplysning om årsagen hertil.

Statsfængslet har oplyst at det beklageligvis ikke har været muligt at finde årsagen til at første notat om tilsyn først fandt sted 2½ time efter anbringelsen i observationscellen.

Direktoratet har henholdt sig til statsfængslets beklagelse.

Jeg er enig i at det er beklageligt at det ikke fremgår hvorfor første tilsynsnotat først fandt sted 2½ time efter anbringelsen. Det er således beklageligt at der enten ikke er sket tilsyn før 2½ time efter anbringelsen, eller at der ikke er notat om tidligere tilsyn.

I et tilfælde (en anbringelse den 4. juli 2003, j.nr. 2003/208/00443) er der flere tilsyn over en periode på ca. 7 timer. Det fremgik ikke hvornår den indsatte blev udtaget af observationscellen, og dermed ikke om der var tilsyn med den indsatte helt frem til udtagelsen. Jeg anmodede om oplysning om hvornår den indsatte blev udtaget af observationscellen.

Statsfængslet har oplyst at den indsatte blev udtaget af observationscellen kl. 8.00. Direktoratet har henholdt sig til statsfængslets oplysning.

Jeg har noteret mig det oplyste – og at det herefter fremgår at der ikke var tilsyn helt frem til udtagelsen idet sidste tilsynsnotat er kl. 5.27 hvor den indsatte var på toiletet. Efter omstændighederne foretager jeg mig ikke noget vedrørende dette forhold.

Jeg anmodede endvidere institutionen om at oplyse hvorvidt der var fastsat interne retningslinjer for tilsynet. I bekræftende fald bad jeg om en kopi heraf.

Statsfængslet har vedlagt kopi af retningslinjer fra den 28. november 2003 vedrørende brug af fængslets observationscelle.

Det fremgår af disse retningslinjer at der ved anbringelse i observationscelle skal ske udfyldelse af dels en rapport, dels et observationsark, og at intervallet mellem tilsyn aldrig må overstige ½ time.

Jeg har noteret mig at der er fastsat interne retningslinjer. Som nævnt til slut i pkt. 11.3.2. i den endelige rapport skal notat om tilsyn ikke længere noteres på særlige observationsark, men i selve observationscellerapporten i klientsystemet. Jeg går ud fra at fængslet vil ændre de interne retningslinjer så det heraf kommer til at fremgå at tilsynsnotater skal udfærdiges i (eller overføres til) den elektroniske rapport.

Ad punkt 11.3.11. Klagevejledning

Jeg bad om oplysning om hvorvidt der var givet klagevejledning i sagerne, herunder oplysning om klagefrist.

Statsfængslet har oplyst at anbringelse i observationscelle oftest efterfølges af et disciplinærforhør hvor der altid gives klagevejledning, herunder om klagefrist. Statsfængslet har endvidere oplyst at det i de sager hvor der ikke har været afholdt efterfølgende forhør, ikke har været muligt at konstatere om der er givet klagevejledning.

Det fremgår desuden af direktoratets udtalelse at fængslet telefonisk den 6. september 2004 har beklaget at rapporten i intet tilfælde er påtegnet oplysning om at der er givet klagevejledning.

Statsfængslet har i sin udtalelse i øvrigt henvist til at klientsystemets rapportdel nu indeholder et felt om klagevejledning således at det nu er sikret at der gives den krævede klagevejledning.

Direktoratet har henholdt sig til det af statsfængslet anførte. Direktoratet har bemærket at direktoratet ligesom fængslet anser det for beklageligt at rapporten i intet tilfælde er påtegnet oplysning om at der er givet klagevejledning.

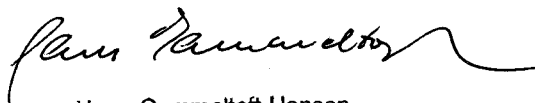
Jeg er enig i at det er beklageligt at det ikke fremgår om der er givet klagevejledning i sagerne. Da der ifølge det oplyste nu i klientsystemet er et felt til angivelse af klagevejledning, foretager jeg mig ikke mere vedrørende spørgsmålet om notat med hensyn til klagevejledning.

Punkt 12. Opfølgning

Jeg har bedt om underretning mv. vedrørende enkelte punkter, jf. nærmere gennemgangen ovenfor. Jeg beder om at fængslet sender sit svar tilbage gennem Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Punkt 13. Underretning

Denne rapport sendes til Statsfængslet ved Horserød, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og de indsatte i statsfængslet.

Hans Gammeltoft-Hansen